

Veníem d'un silenci

Quantes apel·lacions a la majoria silenciosa! Quants esforços inútils per assignar paraules als qui encara no s'han pronunciat! Comencem pel començament: no hi ha una majoria silenciosa, sinó moltes minories que callen. Silencioses o silenciades. En democràcia, el silenci és un dret. Ens privem de l'ús públic de la paraula de la mateixa manera que podem decidir privar-nos del vot o de qualsevol altra forma de participació. Uns quants silencis són imposats, però n'hi ha molts altres que s'expliquen per la incomoditat d'amplis sectors socials a l'hora de prendre la paraula. Per això està bé que ens interroguem sobre la prevalença dels silencis com a símptoma de l'escassa qualitat de la nostra democràcia. I que ens indignem quan algú procura apropiarse del significat dels silencis d'altres, barroerament.

A Catalunya, malgrat el clam de l'Onze de Setembre, encara es detecten àrees de silenci, o de murmurs apagats. Potser el més característic de l'acceleració del temps polític que vivim és la força d'una veu popular que s'ha erigit en protagonista i ha provocat un desplaçament de posicions. Una veu que ha obligat els grans partits a reaccionar i a donar resposta als reptes formulats. Una veu polifònica –feta de moltes veus sorprenentment compassades– però on no hi eren ni hi són pas totes. Tothom interpreta la conjuntura a partir de les posicions expressades i també de les hipòtesis sobre les raons i el sentit dels que no han dit res. Aquestes hipòtesis són necessàries per tenir un quadre general, però són especialment arriscades quan es plantegen sobre un tema nou, sobre una qüestió que havia estat proscripida o segrestada de l'agenda pública. Perquè, tot i que durant anys hi havia gent, entitats, moviments i un partit que demanaven la independència de Catalunya i un estat propi, la seva limitada implantació permetia al sistema polític dominant tractar la qüestió com una extravagància. I això fins fa ben poc, i incloent la posició de notables temptatives de conversió de darrera hora.

El fet que fins fa quatre dies no es pogués parlar de sobirania o d'independència en termes de política efectiva i concreta, perquè no formava part del camp de preocupacions centrals de la política catalana, és en la base de molts dels silencis detectats. Encara hi ha persones i

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

En molts àmbits de la complexa i diversa societat catalana d'avui, la nova centralitat de la proposta de pronunciament democràtic per la independència i l'estat propi ha produït un cert desconcert. És ben lògic. No és pas una matèria banal. I les reaccions poden variar des del temor, la preocupació, el rebuig o el menyspreu, posem per cas, fins a la curiositat, la complicitat, la il·lusió o l'adhesió. Però, excepte en el cas d'aquells silencis tàctics, que no són sinó una manera calculada d'ocultar la pròpia posició, molts dels altres silencis necessiten una mica de temps, facilitat d'accés a les explicacions i els arguments, poder compartir els neguits en un entorn de confiança, poder sentir que la qüestió els concerneix. Han de saber que si són interpel·lats és perquè el país és tan seu com de qualsevol altre.

L'emancipació política de Catalunya basada en una sòlida majoria és la gran oportunitat que tenim per qualificar la participació democràtica i per fer evident el vincle que uneix el nostre grau de sobirania amb la capacitat de repensar i determinar quina mena de model econòmic i social volem.

Encara que aquests dies sovintegen les invitacions a grans fronts d'unitat al voltant de la causa de la independència, l'èxit d'aquesta causa té justament a veure amb la proliferació de partidaris que defensen en altres àmbits propostes socials i polítiques molt diferents. La defensa de la independència ha aglutinat discursos ben diversos, tant com diversos són també els dubtes i els silencis dels que encara no han fet explícita la seva posició respecte de la qüestió. Aquest procés de debat social, aquest gran diàleg tranquil sobre la nostra condició, aquesta catarsi en un clima substancialment pacífic, respectuós i educat, és el que justifica que parlem d'una gran oportunitat d'aprofundiment democràtic.

Les respostes arrogants i imperatives de l'estat i el govern espanyols, amb els altaveus de la caverna mediàtica corresponent, han aconseguit introduir, per acumulació, lleugeres ombres d'intranquil·litat i de por en algunes mirades; però han segellat al mateix temps, amb la seva potinèria, el decantament definitiu de moltes voluntats. I és que la tirania sol oblidar que, en els dies decisius, malgrat les pors i febleses, els miserables necessitem redimir-nos amb algun gest d'audàcia i de valentia. I el sentim a prop.

DANIDE

sectors que necessiten incorporar aquest tema a les seves prioritats i identifications fonamentals. ¿Formar part del poble català els és un element decisiu, o més aviat accessori, provisional o accidental? En qualsevol cas, ¿aquest poble ha de poder tenir la capacitat col·lectiva de determinar políticament el seu futur de manera semblant a altres pobles? ¿Disposar d'un estat independent és la millor manera de fer-ho? ¿Una Catalunya independent podria servir millor la causa de la llibertat, la igualtat i la justícia? ¿Els interessos propis, familiars o pròxims trobarien una protecció millor o quedarien amenaçats? En la consciència de les persones les grans qüestions necessiten, per ser rigorosament avaluades, un cert temps d'aproximació, de diàleg, d'interrogació i de sedimentació reflexiva.

L'independentisme ha aglutinat discursos ben diversos, tant com diversos són els dubtes i silencis dels que encara no han explicat la seva posició